

Commissie van Toezicht Tongeren

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht Van Tongeren Jaar : 2019

A : De leden van de Commissie van Toezicht
Cc : Het centraal Secretariaat van de CTRG

I. De Commissie van Toezicht

Commissie van Toezicht Tongeren

A.Samenstelling

Schelfhaut Lily: voorzitter : sociaal wetenschapper
Renaerts Jean: ondervoorzitter : gepensioneerd ambtenaar
Daniel Bastiné : secretaris : ambtenaar FOD Justitie
De keersmaecker Raphaël : arts
Bellen Johan : gepensioneerd ambtenaar
Peeters Kristel : beleidsmedewerker O.C.St.-Ferdinand
Haeseldonckx Stijn : ambtenaar Vlaamse Overheid
Bijnens Aleide : Lector PXL
Van Mol Julie : jurist FOD Financien
Peters Cécile : maatschappelijk assistent

B.Functioneren

-Minstens 1 x per maand een Commissie vergadering op de 2 de woensdag van de maand. De voorzitter maakt samen met de secretaris de dagorde op en zendt deze naar alle leden. Op deze vergadering bewaakt de voorzitter de dagorde, en

Commissie van Toezicht Tongeren

- noteert vragen voor en aan de directie. De secretaris maakt een verslag op van de vergadering.
- Goedkeuring verslag vorige commissievergadering.
 - De maandcommissaris informeert de andere commissieleden over zijn / haar gesprekken die werden gevoerd met de gedetineerden en de cipers en of andere personeelsleden die betrekking hebben betreffende de bejegening van de gedetineerden. Deze kunnen gaan over specifieke problemen van gedetineerden, infrastructuur, educatie, te kort aan lectuur, maaltijden.....
 - Wekelijks is er een maandcommissaris die met de gedetineerden een gesprek voert, en de recente bevolkingslijsten van de sectie nakijkt en eventuele tuchtsancties of veranderingen van fatiek en cel en andere.
 - Maandelijks heeft de voorzitter een overleg met de directie van de P.I Tongeren of de vervangende adjunct indien nodig wordt dit uitgebreid.
 - De voorzitter voert correspondentie en telefoongesprekken met de directie betreffende de vragen en bezorgdheden van de Commissieleden of bejegening gedetineerden en koppelt deze terug op de maandelijkse vergaderingen , indien nodig stapt de voorzitter ter plaatse om gesprekken te voeren of administratie na te kijken.
 - Bespreken beurtrol(er is een jaarplanning afgesproken) maandcommissaris bij verlof of ziekte
 - De Commissie anticipeert pro – actief op de bejegening van de gedetineerden, en voert pro – actief ook briefwisseling met het CTRG en de directie.
 - Het CvT van Tongeren voelde in het begin de oude cultuur die heerste tussen het CvT en de cipers. Dit ondervond het CvT als een kloof. Daardoor zijn gesprekken gevoerd met de directie en deze heeft de werking van het CvT aan de cipers en medewerkers uitgelegd. Dit had een positief effect waardoor we nu soms in vertrouwen genomen worden. Het gaat om zaken die te maken hebben met de bejegening van de gedetineerden en of cipers die een rimpeleffect hebben op de gedetineerden. Dit moet echter goed bewaakt worden, om die vertrouwenspositie en – functie niet kwijt te spelen. Dit gegeven zorgt voor een betere kijk en reel beeld betreffende de bejegening van de gedetineerden, en de cultuur die heerst in de P.I Tongeren en onder “sommige” cipers.

Commissie van Toezicht Tongeren

- Probleem was en is tevens de dubbele invulling van de P.I Tongeren tot op heden : Zowel Federaal als Vlaamse Gemeenschap in 1 penitentiaire instelling klein behuist, en verouderde infrastructuur waarvan enkel de directie van de Vlaamse Gemeenschap fysiek aanwezig is. Een deel van de Federale Cipers heeft daardoor een mentaliteit gecreeërd : de directie van de Vlaamse Gemeenschap kan en moet ons niets zeggen--) wat ook klopt. Dit wordt wel niet zo luidop uitgesproken, maar dit is de ondertoon die soms voelbaar en hoorbaar is. Dit geeft wel een beetje de cultuur weer, en het klimaat dat er in de P.I Tongeren heerst. Er was niet steeds een probleem , doch waar de ene op het eerste verdiep zat (Federaal) en de andere niets te maken had met de andere is om problemen vragen. Anderszijds was er ook de onzekerheid van de Vlaamse cipers en hun te werkstelling en sommige Federale cipers die “tijdelijk” door bv onbetaald verlof of loopbaanonderbreking naar de Vlaamse eenheid zijn gegaan. En dan graag in de P.I Tongeren blijven en /of willen terugkeren naar het Federaal stelsel, maar dit niet kunnen vanwege de mutatieregeling en daardoor naar een andere P.I zouden moeten gaan indien ze terugkeren. Deze vinden dit niet juist, en voelen zich te kort gedaan, nochtans zijn deze regels Federaal voor één ieder gelijk. Het betreft een 3 tal personen, maar men vergroot de situatie uit. Zeker omdat in zo een kleine P.I iedereen nauw samenwerkt en de 2 regimes bij moeilijkheden bij agressie op elkaar moeten kunnen rekenen. De personeelsleden kennen elkaar soms ook buiten de muren van het P.I.
- De commissie van toezicht werd met de vele vragen en bezorgdheden geconfronteerd en we waren bereid te luisteren, maar konden niets anders doen dan door te verwijzen naar hun directies. Op 6 november 2019 heeft het CvT die bezorgdheid geuit in een schrijven aan het CTRG daar de stemming niet bijster was/is tot op heden. 1 schrijven betreffende de uit handen gegeven jongeren en categorie 1 jongeren die op dat moment geen maandcommissaris hadden die fysiek vertegenwoordigd is en ook consults ter plaatse aflegt en het CTRG heeft ons gemeld dat op 1 december 2019 aangesteld/ actief werd. Een andere betreffende de verhuis van de Vlaamse Gemeenschap naar Beveren voorzien in maart 2020. Zowel materieel, als logistiek, bewaking, administratie,

Commissie van Toezicht Tongeren

infrastructuur en directie, daar de bevolking in de PI Tongeren verdubbeld met Federaal gedetineerden.

Tijdens een gesprek met de directie heeft de voorzitter van het CvT dit ook aangehaald. En begrijpt ook dat de directie van de PI Tongeren/ Hasselt, de bezorgdheid van de cipiers van de Vlaamse Gemeenschap niet kan wegnemen, daar deze niet hiertoe de bevoegdheid heeft.

-Op 29 november werd de voorzitter ter plaatse in de PI Tongeren ingelicht dat er welzijnsprojecten dienden aangevraagd te worden voor de Federale gedetineerden, terwijl het op dat ogenblik totaal onduidelijk was welk items de directie van De Wijngaard ging meenemen naar Beveren. Hierop heeft de voorzitter een gesprek gevoerd met de directie van De Wijngaard, en met deze lijst zich gewend tot Mevr Heidi Tureluren die de directie van Hasselt en Tongeren ter plaatse in de P.I vertegenwoordigt. Hierop heeft de voorzitter en het CvT een schrijven gericht aan het CTRG en de directie om de broodnodige en noodzakelijke welzijnsprojecten en aanvraag tot budgetten te steunen en te motiveren. Dit daar het gaat om de toekomstige bejegening van de gedetineerden vanaf april 2020 in volle bezetting.

- Doordat we in gesprek gaan met één ieder en ons beroepen op ons zwijgplicht, hebben en genieten we vertrouwen bij een ieder. Dit zorgt ervoor dat we een duidelijk beeld hebben van het regime dat er heerst en ook de angsten onder de gedetineerden. We krijgen de laatste 3 maanden bij sommige cipiers en gedetineerden vertrouwen waardoor we van mening zijn dat de PI Tongeren dringend een eigen directie ter plekke dient te krijgen, die gezag kan uitoefenen bij het Federaal personeel. Er zijn meldingen door gedetineerden, dat er gestampt wordt met de voet tegen de deur voor men deze opendoet, of zich zelfs niet aankondigt en gewoon binnenstapt, of men nu slaapt of niet. Of bij het binnengaan de persoon bruusk wakker maakt door te schudden aan de voeten ook al neemt de gedetineerde medicatie in waardoor deze versuft is. Er werd zelfs door een aantal personeelsleden de volgende uitspraak geciteerd : "hitleriaans regime" dat een 3tal cipiers hanteren..

Dit doet alle goede intenties, en – inspanningen van overig personeel te niet, men durft dit niet te bespreken, noch luidop te bekritisieren. Dit is ook

Commissie van Toezicht Tongeren

besproken op 17 januari 2020 met de directie van de P.I te Hasselt en de voorzitter van het CvT. De directie kent het probleem en heeft andere bijkomende informatie verschaft waardoor er een beter beeld gevormd werd.

- Het is ons onder andere reeds opgevallen dat "geen enkele Federale cipier" tot op vandaag 17 januari 2020 zijn of haar badge zichtbaar badge draagt of zelfs opgespeld heeft. Indien men zich goed genoeg acht om te werken als cipier ; om in te staan voor de bejegening van de gedetineerden, dient men zich ook ten alle tijden kenbaar te maken aan deze 1) als aanspreekpunt, 2) bezoekers en 3) het CvT/CTRG 4) administratief personeel 5) justitiepersoneel of gerechtelijk personeel. Iemand die zijn / haar job en jobinvulling goed doet in waardigheid , kundigheid en respectvol uitoefent heeft geen angst, en hoeft geen schrik te hebben ivm rapportage.

Dit is een grote bezorgdheid van het CvT Tongeren. Vooral omdat het federaal doelpubliek heden zo is dat deze van andere origine is , en de taal een enorm grote drempel is. Tevens dien je als cipier hier bewust van te zijn, en dit ook bij communicatie in acht dient te nemen om agressie of onrust zowel fysiek als verbaal te voorkomen .

Het is niet goed dat er een grote afstand heerst tussen directie, cipiers en gedetineerden als er een sanctie dient uitgesproken te worden, of feiten/omstandigheden nagegaan dienen te worden, en men via telefoon of mail de feiten dient te reconstrueren. Of als de waarnemende persoon ineens de zwaarste tuchtsanctie oplegt bij niet fysieke agressie, terwijl er andere mogelijkheden zijn. Ook dit gegeven is de directie niet vreemd, en treed ons hierin bij, maar is niet geneigd dit af te dwingen, via tuchtprocedures.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen / Bemiddeling

-Door de grote verscheidenheid van de aanwezige nationaliteiten, en de beperkte talen kennis van de gedetineerden, is de vraag tot een gesprek vanuit de gedetineerden bijna niet aanwezig. De Commissieleden gaan pro- actief via

Commissie van Toezicht Tongeren

de bevolkingslijst, sectielijsten en het bord in de controlekamer zelf tot een gesprek over indien gewenst.

Men bevraagt ook steeds aan de cipers of ze weet hebben van gedetineerden die nood of een vraag hebben, soms worden ze ook daadwerkelijk doorverwezen. Door gesprekken met gedetineerden komen ze ook op noden terecht van andere gedetineerden en zoeken deze dan ook direct op, zonder dit te melden aan de cipers. We zijn nauwkeurig met ons deontologische code en zwijgplicht. We melden dit ook steevast aan één ieder.

De directie antwoordt steeds de voorzitter binnen de 4 weken, volledig en adequaat en is steeds ter beschikking en staat open voor dialoog en uitwisseling.

D. De Commissie in cijfers

a. aantal maandelijksvergaderingen 1xper
maand op de 2 de woensdag van de maand uitgezonderd november die 2 vergaderingen telden ivm de veranderingen binnen de PI tongeren, en de capaciteit, en logistiek en mankracht. Zie correspondentie CTRG

b. Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijkse vergaderingen

Voltaalig buiten sporadisch 1 ziek Commissielid 6 november'2019 en december'2019

c. Aantal bezoeken in de penitentiaire inrichting
Elke week 1 bezoek van de maandcommissaris, sporadische bezoeken van de voorzitter van het CvT, en elke maand een bezoek aan de directie door de voorzitter, en bij staking ook een onaangekondigd bezoek ter plaatse aan de PI Tongeren

d. aantal ingediende verzoeken van gedetineerde

Door de taal barrière en tevens ook angst om als verklikker aanzien te worden, het CvT Tongeren heeft daarom ook pro – actief een email adres aangemaakt, zodat familieleden, cipers, bezoekers ook een email kunnen sturen. Dit email

Commissie van Toezicht Tongeren

adres hangt op de brievenbus waarop de rapport briefjes kunnen ingestoken worden. De cipiers en directie kennen dit email adres ook

e. Aantal bemiddelingen

1

tuchtsanctie : de advocaat van de gedetineerde was niet op de hoogte. De gedetineerde heeft deze ook niet kunnen verwittigen. Pas na tussenkomst van de voorzitter is deze gecontacteerd en heeft deze stappen genomen.

II. De penitentiaire inrichting – Gevangenis van Tongeren

A. Werking

In het PI Tongeren wordt Federaal gebruikt om veroordeelden die een celstraf en uitwijzing hebben in detentie te houden. Ze zitten gemiddeld 1/3 van hun uitgesproken straf ter plekke uit. Het is alleen een spijtig gegeven dat men gedetineerden overplaatst naar Tongeren die medische en/ of psychiatrische hulp nodig hebben, die de PI Tongeren hen niet kan aanbieden. In de P.I Tongeren is geen psycholoog en of Psychiater noch andere psycho-sociale omkadering aanwezig. Dit zorgt voor moeilijkheden ivm de bejegening van de gedetineerden . Ook krijgen de gedetineerden niet alle mediactie die ze voorheen in een ander PI wel kregen net hierdoor, dit gecombineerd met cipiers die hier geen psycho sociaal zijn opgeleid kan voor problemen zorgen. De directie is zichh hiervan bewust.

B. Opmerkelijke gebeurtenissen / belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

Een gedetineerde die tijdens het consult zijn bezorgheid uit betreffende een mede-gedetineerde in tuchtsanctie --) hieruit is een bemiddeling ontstaan. Tevens werd door de aanwezige cipiers de toegang tot de gedetineerde in tucht aan de maandcommissaris geweigerd. En diende deze laatste de voorzitter van het CvT te contacteren, die de feiten reconstrueerde en in een tijdljn plaatste. En het CTRG contcteerde doordat de feestdagen en vakantie planning actief was, personeel met vakantie was en de advocaat van de gedetineerde die niet op de hoogte was gebracht daar de gedetineerde niet in kennis was gesteld dat deze de mogelijkheidhad om een telefoongesprek te voeren.

Tevens is het niet voor alle personeelsleden niet duidelijk dat het CvT alle documenten betreffende de gedetineerden en rapport briefjes kan en mag inzien en elke ruimte. Zonder zich te moeten verantwoorden of uitleg te geven. Indien

Commissie van Toezicht Tongeren

we uitleg zouden geven, we ons geheimhoudingsplicht in gedrang brengen. En het nagaan van feiten niet tegen personeelsleden gericht is, maar om een duidelijk beeld te krijgen van de bejegening van de gedetineerden, om een objectief beeld te krijgen. Het enige dat bewaakt dient te worden is date en commissaris enkl administratie en penitentiaire dossiers mag inzien na uitdrukkelijke toestemming van de gedetineerde en dit schrijven die in de map van de maandcommissaris aanwezig zijn , kan voorleggen. De enige persoon die het medisch dossier kunnen inzien door het beroepsgeheim zijn in het CvT van Tongeren de arts en de voorzitter daar die beiden professioneel beroepsgeheim hebben buiten het CvT om.

-Bij de staking ging alles gewoon door in de Federale PI Tongeren behalve de ochtendwandeling.

C. De penitentiaire inrichting in cijfers

a. Gevangenisbevolking (maand per maand)

Gevangenisbevolking :

September 2019 : 24

Oktober 2019 : 25

November 2019 : 23

December 2019 : 25

b. Aantal personeelsleden (maand per maand)

September 2019: 10

Oktober 2019: 11

November 2019: 12

December 2019: 11

Commissie van Toezicht Tongeren

III. Het toezicht

- De maaltijden voor gedetineerden zijn de porties te klein, en soms niet lekker --) ontdooien ?
- Er is geen tot onvoldoende lectuur in de diverse talen voorhanden, dit is in het archief van het CvT Tongeren tot 10 jaar terug te vinden als aandachtspunt !!
- onvoldoende faciliteiten op het moment wat fitness ruimte en toestellen betreft op het eerste verdiep
- De wandelingen zijn te kort op elkaar en wat tijdsduur zou 1 langer mogen duren waardoor men te lang aan 1 stuk op cel is.
- Welzijnsprojecten ingediend en gesteund ---) goede communicatie met de 2 directies en het CTRG
- Veranderingen binnen de PI Tongeren ---) goed overleg met de 2 directies en 2 brieven opgemaakt door het CvT Tongeren
- Een email adres aangemaakt voor de cipiers , familieleden, en bezoekers die ons zo kunnen contacteren zonder dat iemand dit ziet om niet als verklikker bekend te staan
- Infrastructuur materiaal dat nodig is als PI De Wijngaard naar beveren is verhuistBadges en identificatie personeel en cipiers
- Te kleine cellen naar Internationale normen voor 2 gedetineerden per cel (8.5m²)
- De vraag aan de administratie en P.A en ook gevraagd aan de directie in het overleg van januari'2020 om de rapportbriefjes met vraag tot een andere cel of medegedetineerde administratief te noteren of te copieren of in een map op de computer bij te houden, nu wordt dit niet genoteerd of geregistreerd of gearchiveerd. Dit maakt het moeilijker als een gedetineerde ons iets meldt maar we dit niet fysiek kunnen nakijken en het gevolg of reden van aanvraag of weigering of toestemming. De directie heeft op 17 januari 2020 heeft dit genoteerd en gaat kijken met de P.A 's van Tongeren wat haalbaar is. Ze begrijpen onze redenering en bezorgdheid aan de hand van een concreet voorbeeld van 28 en 29 december 2019.
- Alle opmerkingen die een cipier ongepast maakt, ongeacht of enkel het lid van het CvT en de collega cipier dit begrijpt is ongepast. Elke uitlating met racistisch of discriminerende klank heeft kan voor een cipier in functie in de PI niet. De uitspraak was tijdens het gesprek : Goh, wie zou daar bezorgd om zijn. Dat ze daar een sociaal assistent voor sturen. In het vervolg de handjes thuis houden. Waarop de P.A de collega cipier onderbrak en zei : nu niet !!stop !! das de voorzitter van het CvT.

Commissie van Toezicht Tongeren

IV. Advies en informatie voor de CTRG

-Opvolging maandcommissaris categorie 1 jongeren en de uit handen gegeven jongeren---) overleg CTRG Vlaamse Gemeenschap -) maandcommissaris vanaf 1/12/2019

-Brief veranderingen logistiek, personeel,ea --) overleg Directie van Gevangeniswezen en Directies PI door het CTRG en terugkoppeling over beiden naar het CvT toe.

-De voorzitter van het CvT Tongeren heeft dhr Marc Néve gecontacteerd op 29 december betreffende een tuchtsanctie en een bezorgdheid betreffende bejegening gedetineerden door een cipier en deze heeft de voorzitter van het CvT bijgestaan welke stappen deze kon ondernemen.

Dit werd terug gekoppeld op 8 januari '2020 tijdens de commissievergadering waarop ook een lid van het CTRG Ralf Bas aanwezig was. En dit wordt ook aanstaande 17 januari'2020 met de directie opgenomen. De bezorgdheid ivm de houding van deze betrokken cipier en een 2 tal anderen blijft ook de uitspraak "Hitleriaans bejegening" is een punt en is ook medegedeeld op de CvT vergadering van 8 januari'2020 aan dhr Ralf Bas die deze bijwoonde. Dhr Bas deelde onze bezorgdheid.

-De badges van het personeel

-De rapport briefjes kunnen opvolgen administratief en te kunnen inkijken

- Toegelaten worden tot de tuchtcel/veiligheids cel

-Alle administratie kunnen inkijken zonder enige verantwoording te moeten kunnen doen.

Commissie van Toezicht Tongeren

V. Conclusies

- Omgang analoge – en digitale communicatie tegenover de gedetineerden door de cipers (verbaal, non-verbaal, houding, bejegening, enz)
- De badges zichtbaar dragen ten alle tijden
- Maaltijden en porties diepvriesmaaltijden
- Lectuur
- Sporfaciliteiten
- Wandelingen meer gespreid en langer
- Infrastructuur in het algemeen
- Bezetting per cel
- hygiëne(toilet,douches)